

21. 5. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Poslední odškodnění za válku Němci Čechům platit nechtějí

Místo, kde za války zemřelo 35 tisíc lidí, poznal Felix Kolmer důvěrně. Byl hned v prvním transportu českých Židů do Terezína.

Skóre: 0.77

Název zdroje: Hospodářské noviny

Datum vydání: 21.05.2007

Nadpis: Poslední odškodnění za válku Němci Čechům platit nechtějí

Strana: 1

Rubrika: titulní strana

Autor: Robert Břešťan

Náklad: 61571

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 21.05.2007 04:41

Identifikace: DCHN20070521040003 cz

Klíčová slova: soud (2x), vězni, zákona, soudy, vězňů, právník, soudní dvůr, věznění, správa, zákonný

Místo, kde za války zemřelo 35 tisíc lidí, poznal Felix Kolmer důvěrně. Byl hned v prvním transportu českých Židů do Terezína. "Přijelo nás 342. Museli jsme evakuovat civilní obyvatelstvo a přebudovat vojenské město na koncentrační tábor," vzpomíná Kolmer. Dnes je mezi 800 posledními pamětníky, kteří usilují o odškodnění za práci v ghettu.

Jde zřejmě o poslední možnou satisfakci za křivdy druhé světové války, již mohou čeští občané od Německa, 62 let po skončení války, získat. Německé úřady ale výplatu renty k českým důchodům odmítají. "České žadatele vynechávají s argumentem, že práce v ghettu je už započítána v českých důchodech. V minulosti jim to formálně potvrdila Česká správa sociálního zabezpečení," říká místopředseda České rady pro oběti nacismu Tomáš Jelínek.

Pro Německo je to jasný důvod, proč žádné peníze neposlat. Kdo už náhradu za práci v ghettu dostává, nemá podle německého výkladu zákona na jinou nárok.

"Jde přitom o příplatek za odboj proti nacismu. Není na něj zákonný nárok, a proto jej nelze považovat za penzi. Vyplácí se ale s důchodem," vysvětluje Kolmer, který se jednání s německou stranou účastní. V odškodnění jde hlavně o symbolické sumy. "Jsou to částky kolem 20 - 30 eur měsíčně. Ale měsíční příplatek k důchodu v přepočtu zhruba tisíc korun je pro lidi, kterým je nyní kolem osmdesáti let, vítaným příjmem," říká Jelínek. Lidé, kteří o německou rentu stihli zažádat do června 2003, mají navíc nárok získat peníze zpětně od roku 1997. Suma by se tak mohla vyšplhat na několik tisíc eur. Pomoc už přislíbil premiér Mirek Topolánek i ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas. "Chceme najít takové řešení, aby ti, kteří byli věznění v ghettech, dostali odškodnění," říká

Nečas.

Takřka všechny české žádosti o odškodnění dosud německé úřady odmítly. Uspěla zhruba jen padesátka těch, kteří v ghettu pracovali jako nezletilé děti. Argument, že se jejich práce započítává do důchodů, byl v jejich případě absurdní.

"Proti odmítavým stanoviskům jsme se odvolali. A nyní německé soudy posuzují tři exemplární případy, podle nichž se pak bude muset německá správa sociálního zabezpečení řídit. Pokud neuspějeme, obrátíme se ještě na Evropský soudní dvůr. Existuje totiž evropská směrnice, která nám dává za pravdu. Německé úřady na ni ale nehledí," říká právník České rady pro oběti nacismu Martin Thiel.

Pomoc od ministra

Právě pro probíhající soud může být pomoc českého ministerstva práce a sociálních věcí rozhodující. "Nejvíce by pomohlo oficiální stanovisko, které jasně řekne, zda se práce v ghettech do výpočtu českých důchodů započítává či ne," říká Jelínek.

Problém se snaží řešit i někteří němečtí poslanci. Žadostí o odškodnění z Ghetto Rente se totiž sešlo víc, než kdokoli čekal, zhruba 70 tisíc. Německé úřady ovšem s různým odůvodněním schválily rentu jen 9 tisícům z nich.

Pracuj, nebo zemři

Mezi žadateli je i Dagmar Libelová. "To, co jsme zažili, se nedá splatit penězi. Když přijdete o rodiče, o děti, o příbuzné, to se odškodnit nedá. Chápu to spíše symbolicky," říká současná předsedkyně Terezínské iniciativy, která do Terezína přišla ve svých třinácti letech a později přežila i vyhlazovací tábor Osvětim.

Je tady také další paradox: podmínkou pro vyplacení renty je i to, aby žadatelé dokázali, že v ghettu, kde byli drženi proti své vůli, pracovali dobrovolně. "V Terezíně byla pracovní povinnost, ale byla možnost vybrat si druh práce. A to je právě teď důležité pro Ghetto Rente, tam se vyžaduje, aby práce byla dobrovolná. Ta dobrovolnost tam byla. Ovšem zajištěná rizikem hladu a smrti. Bez práce bylo totiž méně potravinových lístků," říká Kolmer.

Židé v ghettech pracovali například v samosprávě, v zemědělství, loupali slídu a balili díly pro nákladní automobily. Mezi listopadem 1941 a dubnem 1945 prošlo Terezínem na 155 tisíc Židů z celé Evropy. Přímo v ghettu zemřelo 35 tisíc lidí. Jejich památku si včera v Terezíně připomnělo asi dva tisíce lidí včetně prezidenta Václava Klause.

Terezínské ghetto

od listopadu 1941 do dubna 1945 bylo do Terezína deportováno na 140 tisíc Židů

na konci války přibyli vězni z evakuačních transportů z jiných táborů. Celkem Terezínem prošlo 155 tisíc lidí

35 tisíc lidí v Terezíně zemřelo, po deportaci z ghetta zahynulo ve vyhlazovacích táborech a pochodech smrti 83 tisíc vězňů

do ghetta v polské Lodži bylo v roce 1941 deportováno pět tisíc českých Židů. Přežilo jich 277.

Zdroj - www.holocaust.cz

